اخبار کوتاه

برنامه اصلاحی برای ۹ بانک خصوصی ابلاغ شد

مدیر اداره نظارت بر بانک ها و موسسات اعتباری بانک مرکزی اعلام کرد: به منظور نزدیک شدن نسبت کفایت سرمایه به استاندارد هشت درصد و حرکت به سمت تحقق تکلیف برنامه هفتم، برنامه اصلاحی برای افزایش کفایت سرمایه ۹ بانک غیر دولتی از سوی بانک مرکزی به این بانک ها ابلاغ شده و این برنامه در هیات مدیره بانک های مذکور به تصویب رسیده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از بانک مرکزی، امیرصابر احیایی با اشاره به اهداف کمی تعیین شده در برنامه هفتم توسعه برای نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها تصریح کرد: در چارچوب این تکلیف قانونی بانک‌های دولتی با مسئولیت وزارت امور اقتصادی و دارایی و نظارت بانک مرکزی مکلف به حرکت در جهت تامین سرمایه کیفی لازم برای ارتقای نسبت کفایت سرمایه هستند و بانک های غیر دولتی نیز با نظارت بانک مرکزی باید نسبت به این مهم اقدام کنند.

وی افزود: هم اکنون برنامه اصلاحی برای تزریق سرمایه کیفی و حرکت به سمت نزدیک شدن به نسبت تعیین شده برای کفایت سرمایه به ۹ بانک غیر دولتی از سوی بانک مرکزی ابلاغ شده و این برنامه در هیات مدیره آنها به تصویب رسیده است و بانک ها مکلف هستند طبق این برنامه اقدام کنند.

مدیراداره نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری بانک مرکزی رسیدگی به وضعیت دیگر بانک های ناترازی که از نسبت کفایت سرمایه نامناسبی برخوردار هستند را از دیگر برنامه‌های این بانک عنوان کرد و تاکید کرد: ناترازی در کفایت سرمایه بانک‌ها عمدتا ناشی از زیان انباشته بانک‌ها و از بین رفتن سرمایه احتیاطی آنها است و بانک مرکزی با بررسی دقیق بانک‌ها نسبت به ادامه فعالیت آنها اقدام خواهد کرد.

ارسال لایحه دوفوریتی به مجلس برای کاهش مالیات بر ارزش افزوده کالاهای اساسی

معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی از ارسال لایحه دوفوریتی دولت به مجلس برای کاهش مالیات بر ارزش افزوده کالاهای اساسی و نهاده‌ها از ۱۰ درصد به یک درصد در بودجه ۱۴۰۴ خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، اکبر فتحی روز سه‌شنبه گفت: این اقدام دولت در راستای جلوگیری از افزایش قیمت کالاهای اساسی و نهاده‌های کشاورزی انجام شده است.

معاون برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی ابراز امیدواری کرد که این لایحه دوفوریتی حداکثر در مدت یک ماه به تصویب مجلس برسد و اجرایی شود.

وی تصریح کرد: در قانون بودجه ۱۴۰۳ بندی وجود داشت که بر اساس آن حقوق گمرکی کالاهای اساسی و نهاده های کشاورزی از چهار درصد به یک درصد و مالیات بر ارزش افزوده نیز از ۱۰ درصد به یک درصد کاهش می یافت و اجرای این بند موجب شد قیمت این کالاها تعدیل و بازار آن تنظیم شود.

وی ادامه‌داد: در بودجه سال ۱۴۰۴ عبارت ارزش افزوده در مورد کالاهای اساسی و نهاده های کشاورزی حذف شده و این کالاها مشمول حقوق گمرکی شده‌اند.

فتحی گفت: پیگیری‌ها و مکاتبات وزیر جهاد کشاورزی با معاون اول رئیس جمهوری در سال گذشته و انجام بررسی‌های کارشناسی منجر به این شد که در راستای جلوگیری از افزایش قیمت کالاهای اساسی و نهاده‌های کشاورزی، لایحه دوفوریتی برای کاهش مالیات بر ارزش افزوده این کالاها از ۱۰ درصد به یک درصد تدوین و از سوی دولت به مجلس برای تصویب ارسال شود.

وی، تخصیص ارز واردات کالاهای اساسی و نهاده‌هایی در سال گذشته همچون روغن خام و دانه سویا، ذرت و کنجاله سویا به شرکت‌های واردکننده ثبت سفارش کرده بودند را از مشکلات بخش خصوصی دانست و اظهار داشت: تخصیص ارز این کالاها با هماهنگی بانک مرکزی انجام می‌شود.

معاون وزیر جهاد کشاورزی با بیان اینکه تشکل‌ها بازوی توانای اجرایی وزارت جهاد کشاورزی هستند، افزود: با هماهنگی بخش خصوصی و تشکل‌ها مشکلات را حل می کنیم.

طلای جهانی از ۳۴۰۰ دلار عبور کرد

قیمت طلا در معاملات روز سه‌شنبه بازار جهانی، تحت تاثیر نگرانی سرمایه‌گذاران از انتقاد ترامپ از رئیس فدرال رزرو، تنش‌های تجاری و افزایش تقاضا برای دارایی‌های امن، افزایش یافت و روند صعودی خود را حفظ کرد.

به گزارش پیام آشنا، بهای هر اونس طلا برای تحویل فوری، پس از ثبت رکورد ۳۴۴۳ دلار و ۷۹ سنت در ساعات اولیه معاملات روز جاری، با ۰.۱ درصد افزایش، به ۳۴۲۹ دلار و سه سنت رسید. قیمت طلا در بازار معاملات آتی آمریکا با ۰.۴ درصد افزایش، به ۳۴۳۹ دلار و ۷۰ سنت رسید.

قیمت اونس طلا در معاملات روز گذشته به رکورد بالای ۳۴۰۰ دلار آمریکا صعود کرد.

طلا که به طور سنتی، به عنوان پوششی در برابر ابهامات اقتصادی و به عنوان دارایی بسیار نقد شونده شناخته می‌شود، از ابتدای سال میلادی جاری تاکنون، رکوردهای متعددی را ثبت کرده و بیش از ۳۰ درصد رشد قیمت داشته است. قیمت اونس طلا در چهارشنبه گذشته، از ۳۳۰۰ دلار، فراتر رفت و رشد قوی آن، قیمت‌ها را تنها در چند روز، ۱۰۰ دلار دیگر افزایش داد.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، روز دوشنبه گفت که اقتصاد این کشور ضعیف خواهد شد، مگر اینکه نرخ بهره فوراً کاهش یابد. او انتقاد خود از جروم پاول، رئیس فدرال رزرو آمریکا را تکرار کرد که معتقد است تا زمانی که مشخص نشود، برنامه‌های تعرفه‌ای ترامپ به افزایش مستمر تورم منجر نخواهد شد، نرخ‌ها باید بدون تغییر باقی بماند.

بازار منتظر سخنرانی چندین مقام فدرال رزرو است که قرار است اواخر هفته جاری برگزار شود تا با توجه به نگرانی‌ها در مورد استقلال بانک مرکزی آمریکا بینشی در مورد سیاست‌های پولی آینده داشته باشند.

پیام آشنا بررسی می کند

سرمایه‌گذاری در مسیر تولید؛ با ابزار مالیات بر عایدی سرمایه

محبوبه بیدکی – با توجه به تاکیدات مقام معظم رهبری بر اهمیت سرمایه‌گذاری و تولید در سال جاری، مجلس شورای اسلامی نیز در تلاش است تا با اتخاذ سیاست‌های کارآمد، گامی موثر در راستای تحقق این شعار بردارد. در این میان، قانون مالیات بر عایدی سرمایه به عنوان یکی از مهم‌ترین دستاوردهای مجلس دوازدهم در راستای هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید و جلوگیری از سفته‌بازی مورد توجه قرار گرفته است.

بدون تردید ضرورت تصویب و اجرای این قانون، باید در اولویت قرار گیرد چرا که قانون مالیات بر عایدی سرمایه، ابزاری کارآمد برای تحقق شعار سال و رونق تولید است. مصطفی طاهری نماینده مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه این قانون سال‌ها در مجلس و دولت‌های مختلف مطرح بوده و در حل به ثمر نشسته است، خواستار بررسی دقیق و کارشناسی‌ها از مسئولان و کارشناسان اقتصادی است تا زمینه اجرای هرچه بهتر آن را فراهم آورند.

عضو کمیسیون صنایع و معادن در مورد اهمیت سرمایه‌گذاری و شاخص‌ترین اقدام مجلس در این راستا، می گوید: نماینده معتقدم، قانون مالیات بر عایدی سرمایه، مهم‌ترین گامی است که در راستای تحقق شعار سال و هدایت سرمایه‌ها به سمت تولید برداشته شده است. همه ما بر ضرورت جلوگیری از سفته‌بازی و مولد کردن سرمایه‌ها تاکید می کنیم. در تمام دنیا، قانون ابزاری کارآمد برای تحقق این هدف است.

نماینده مردم زنجان در مجلس دوازدهم در مورد مزایای این قانون و ضرورت تصویب آن تاکید می کند: این قانون سال‌ها در مجلس و دولت‌های مختلف مطرح بوده و در حال به ثمر نشستن است و نباید با مسکوت کردن آن، به تولید آسیب بزنیم.

وی ادامه می دهد: مسکوت گذاشتن این قانون، پیامی مخالف شعار سال است. بی تردید این قانون برای تولید، مالیات را صفر کرده و فقط بر سفته‌بازی مالیات وضع می کند. همانطور که بارها گفته‌ایم، باید بادبادکی مقابله کرد. این نماینده مجلس با بیان اینکه احتمال نواقصی در این قانون وجود دارد، بیادآور می شود: احتمال می رود در این قانون مواردی پیدا شود که می‌توانست سخت‌تر باشد. اما این قانون حاصل تلاش‌های فراوان برای تصویب و جلب رای است. شاید در برخی بخش‌ها، به عنوان مثال در مورد املاک و خودرو، به اندازه کافی در مبارزه با سوداگری تند نرفته باشد. اما باید توجه داشت که شروع یک مسیر است و به هر حل چارچوبی را ایجاد می کند که می‌توان در آینده، ایرادات احتمالی را رفع کرد.

طاهری خاطرنشان می کند: از تمام مسئولان تقاضا دارم با کارشناسان اقتصادی مشورت کنند چرا که همه نمایندگان در مجلس گذشته و فعلی در تصویب این قانون وقت گذاشته‌اند. اگر این پایه مالیاتی ایجاد نشود، به تولید و سرمایه‌گذاری آسیب وارد خواهد شد. باید پاسخگوی رای خود باشیم و ببینیم که آیا راهکارهای دولت چهاردهم در این راستا موثر بوده است.

یطور کلی از نظر برخی کارشناسان و مسئولان ذی ربط قانون مالیات بر عایدی سرمایه، کلیدی‌ترین ابزار برای تحقق شعار سال و هدایت سرمایه به سمت تولید است چرا که سفته‌بازی را محدود کرده و مشوق سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد خواهد بود. با این حال ممکن است نواقصی در آن وجود داشته باشد. اما تصویب آن را گامی مهم در جهت اصلاح ساختار اقتصادی کشور می‌دانند و تاکید دارند که تعلل در اجرای آن، به تولید و سرمایه‌گذاری ضربه خواهد زد. بنابراین، به نظر می رسد تصویب و اجرای صحیح این قانون، اولویتی است که نباید از آن غافل شد.

mojgan.bidaki۸۸@gmail.com

وزیر نیرو مطرح کرد

صرفه‌جویی بیش از هزار مگاوات برق با تغییر ساعت رسمی

وزیر نیرو گفت: تغییر ساعت رسمی بیش از هزار مگاوات صرفه‌جویی در مصرف برق به همراه دارد که معادل ظرفیت تولید یک نیروگاه بزرگ حرارتی است. تمام ادارات و دستگاه‌های دولتی موظف هستند فراتر از الزامات قانونی نسبت به نصب و توسعه نیروگاه‌های خورشیدی اقدام کنند.

به گزارش پیام آشنا، عباس علی‌آبادی روز گذشته در مراسم آغاز برنامه‌های عملیاتی مدیریت مصرف برق کشور با اشاره به روند رشد مصرف برق در کشور اعلام کرد: مصرف برق ایران طی دهه‌های گذشته تا ۲۲ برابر افزایش یافته، در حالی که جمعیت کشور از دهه ۵۰ تاکنون تنها ۲.۵ برابر شده است. این موضوع ضرورت مدیریت مصرف برای حفظ پایداری شبکه به‌ویژه در فصل گرم سال را دو چندان می کند.

وی ادامه داد: صرفه‌جویی در مصرف انرژی همواره مورد تأکید مقام معظم رهبری، ریاست محترم جمهوری و آموزه‌های دینی ما بوده و وزارت نیرو نیز این سیاست را در دستور کار خود قرار داده است.

وزیر نیرو با بیان اینکه افزایش ظرفیت تولید برق در بخش حرارتی و تجدیدپذیر به صورت همزمان پیگیری می‌شود، گفت: علاوه‌بر توسعه ظرفیت تولید، در فصل گرم امسال ۳۶ بسته مدیریت مصرف برای بهینه‌سازی مصرف برق اجرایی خواهد شد.

علی‌آبادی با قدردانی از همکاری مردم برای صرفه جویی در مصرف انرژی در فصل زمستان، ابراز امیدواری کرد که در فصل گرم نیز همچون گذشته مردم با صنعت برق همراهی کنند.

وی اشاره به اقدامات دولت برای الگوسازی در حوزه مدیریت و بهینه سازی مصرف تصریح کرد: دولت مدیریت و بهینه‌سازی مصرف را از خود آغاز کرده و ضمن اجرای گسترده برنامه‌های کاهش تلفات شبکه برق، افزایش را به توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر فراتر از الزامات قانونی موظف کرده است.

وزیر نیرو همچنین از پیش‌بینی صرفه‌جویی چشمگیر با تغییر ساعت رسمی کشور خبر داد و گفت: با تغییر ساعت رسمی، انتظار داریم بیش از هزار مگاوات صرفه‌جویی در مصرف برق محقق شود که معادل ظرفیت تولید یک نیروگاه بزرگ حرارتی است.

علی‌آبادی اضافه کرد: مدیریت و بهینه‌سازی مصرف برق تنها محدود به بخش خانگی نیست و همه مشترکان از جمله صنایع، باید در این زمینه اقدامات جدی انجام دهند.

وی در خصوص مصرف برق صنایع ادامه داد: بسیاری از تولیدات صنایع کشور ارزش معادل انرژی مصرف‌شده را ندارند و بر همین اساس صنایعی که نسبت به بهینه‌سازی مصرف برق اقدام کنند در اولویت تأمین برق قرار دارند و در مقابل صنایعی که بهینه‌سازی را جدی نگیرند، در اولویت اعمال محدودیت برق خواهند بود.

وزیر نیرو در پایان به آخرین وضعیت تعمیرات نیروگاه‌ها اشاره کرد و گفت: تعمیرات نیروگاه حرارتی از پاییز سال گذشته آغاز شده است و تا پایان اردیبهشت ماه به پایان می‌رسد. بر همین اساس واحدهای نیروگاهی به تدریج وارد مدار خواهند شد و صنعت برق آماده ورود به اوج بار فصل گرم خواهد شد.

بازدید کارگروه شورای فنی استان البرز از پروژه خط انتقال زیاران به بیلقان

طی بازدیدی از پروژه خط انتقال جایگزین زیاران به بیلقان و در راستای پیگیری پروژه‌های زیرساختی حوزه آب، روند اجرا و چالش‌های پیش‌رو در فرآیند انجام این پروژه بررسی شد.

به گزارش پیام آشنا، بازدید از پروژه خط انتقال جایگزین زیاران به طالقان با حضور دکتر کلانی، دبیر کارگروه شورای فنی استان البرز، مهندس فرهاد شهبازی، معاون طرح و توسعه شرکت آب منطقه‌ای البرز، نمایندگان معاونت فنی و اجرایی مجری طرح از شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، مشاور پروژه (شرکت زیستاب) و پیمانکاران مربوطه انجام شد.

در جریان این بازدید، ضمن بررسی میدانی روند پیشرفت پروژه، گلوگاه‌ها و موانع اجرایی شناسایی و راهکارهای لازم برای تسریع در روند اجرا مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در ادامه، جلسه‌ای با حضور اعضای کارگروه و نمایندگان ذی‌ربط برگزار شد که طی آن مقرر شد مجموعه‌ای از مشکلات و موانع پروژه به صورت مکتوب جمع‌بندی و جهت بررسی و تصمیم‌گیری به استاندار البرز و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان ارسال شود.

پروژه خط انتقال زیاران به بیلقان به عنوان جایگزین خط انتقال فرسوده پیشین، با بهره‌گیری از طراحی به‌روز و تجهیزات نوین، از اطمینان‌پذیری بیشتری نسبت به خط قبلی برخوردار است.

این پروژه هم‌چنین نقش مهمی در تأمین پایدار آب شرب شهرستان‌های ساوجبلاغ، نظرآباد، اشتهارد و کرج خواهد داشت. در ضمن با ارتقای ظرفیت انتقال آب از سد طالقان، به پایداری بیشتر تأمین آب تهران نیز کمک شایانی خواهد کرد.

پروژه مذکور از جمله طرح‌های راهبردی استان در حوزه منابع آب به شمار می‌رود و تکمیل آن گامی مؤثر در راستای ارتقای امنیت و پایداری تأمین آب شرب مناطق تحت پوشش محسوب می‌شود.

دبیر انجمن حبوبات ایران خبر داد

کاهش قیمت حبوبات در ماه‌های آینده

در ماه‌های اخیر، بازار حبوبات ایران به‌ویژه در بخش‌هایی مانند لوبیا قرمز، با افزایش قیمت شدید مواجه شد، به‌طوری‌که در مقاطعی، قیمت آن با گوشت قرمز رقابت می‌کرد. این افزایش قیمت در آستانه شب عید و ماه رمضان، نگرانی‌هایی درباره تأمین و قیمت این کالای اساسی به همراه داشت. در پاسخ به این بحران، وزارت جهاد کشاورزی در اسفندماه مجوز ثبت سفارش واردات حبوبات را صادر کرد که هرچند با تأخیر انجام شد، اما نقش مهمی در کنترل بازار ایفا کرد.

به گزارش خبر نگار پیام آشنا، سید عیدی افتخاری، دبیر انجمن حبوبات ایران، اعلام کرد که ثبت سفارش ۲۵ تا ۳۰ هزار تن حبوبات، به‌ویژه لوبیا، باعث بهبود وضعیت بازار شده و بازار اکنون در وضعیت بایثرانی قرار دارد. هرچند ثبت سفارش باید زودتر انجام می‌شد، اما همین میزان هم باعث شد که روند تأمین کالا سرعت بگیرد. بخشی از این محموله‌ها وارد کشور شده، برخی در مسیرند و بخشی دیگر در گمرک در حال ترخیص هستند. این زنجیره واردات موجب شده بازار از وضعیت کمبود خارج و به شرایط نرمال نزدیک شود.

افتخاری تأکید کرد که تداوم ثبات بازار وابسته به توازن عرضه و تقاضاست و هرگونه تأخیر در فرآیند واردات یا تخصیص ارز می‌تواند بازار را دچار التهاب کند. او از طولانی شدن فرآیند تخصیص ارز نیمایی، که گاه تا ۷۰ روز طول می‌کشد، انتقاد کرد و خواستار تسریع در این روند شد تا تجار بتوانند با آرامش بیشتری فعالیت کنند و بازار از ساطه واسطه‌ها خارج شود.

از نظر تأمین، بررسی‌های انجمن نشان می‌دهد تولید داخلی حبوبات بین ۵۰۰ تا ۵۵۰ هزار تن است، اگرچه آمار رسمی وزارت جهاد کشاورزی تولید را بین ۶۵۰ تا ۷۰۰ هزار تن اعلام کرده است. دلیل این اختلاف، مصرف مستقیم بخشی از تولید در همان محل برداشت و عدم ورود به چرخه آماری است. بر این اساس، حدود ۴۰ درصد از نیاز کشور از طریق واردات و ۶۰ درصد از محل تولید داخلی تأمین می‌شود.

در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۴۰ هزار تن حبوبات وارد کشور شد، اما در سال ۱۴۰۲ این عدد به ۱۶۱ هزار تن کاهش یافت. در ۱۰ ماهه امسال نیز حدود ۱۷۰ هزار تن واردات صورت گرفته که با احتساب ۳۰ هزار تن پایان سال، این عدد افزایش می‌یابد و موجب کاهش فشار قیمتی خواهد شد.

افتخاری همچنین درباره کیفیت حبوبات وارداتی گفت که اغلب این کالاها کیفیت مناسبی دارند، چراکه تجار ترجیح می‌دهند کالای باکیفیت وارد کنند. با این حال، نگهداری طولانی‌مدت در گمرک می‌تواند به کیفیت حبوبات آسیب برساند، بنابراین لازم است کالاها با سرعت از مبادی ورودی ترخیص و به بازار تزریق شوند.

در مجموع، اگرچه بازار حبوبات با چالش‌هایی مواجه بوده، اما با ثبت سفارش جدید و بهبود فرآیند واردات، شرایط به سمت ثبات پیش می‌رود و انتظار می‌رود در ماه‌های آتی شاهد کاهش فشار قیمتی و تعادل بیشتر در بازار باشیم.

آگهی فقدان سند مالکیت

آقای فرهاد رزاقی کمی آباد با کدملی ۱۴۵۰۳۱۷۶۲۶ ضمن تسلیم دو برگ استشهادیه تصدیق شده اعلام نموده است که سند مالکیت تک برگی شناسائی یک قطعه زمین به مساحت ۸۵۵ مترمربع مترمربع قطعه ۱۱ تفکیکی به شماره ۹۵۱۶ فرعی از ۱۷۰ اصلی مفروز از ۵۴۴ فرعی از اصلی مذکور واقع در اراضی حوزه ثبتی شهرستان کرج که برابر سند قطعی ۱۲۵۵۷۴ مورخه ۱۴۰۲/۰۲/۰۱ به فرهاد رزاقی کمی آباد منتقل شده وانتقال مذکور در ظهر سند به شماره چاپی ۹۶۸۲۱۳ سری و سال ۰۰ و شماره الکترونیک ۱۴۰۱۲۱۲۳۱۰۱۱۰۱۸۹۲۶ قید شده ومتعاقل مبادرت به اخذ سند تک برگی بنام خود ننموده وبدلیل عدم وجود سند مالکیت فوق تقاضای سند مالکیت المثنی نموده است وآقای محمد جمشید زاده اعلام نموده اصل سند ازدست رفته میباشد وبه موجب دادنامه ۱۴۰۲۰۱۲۹۰۰۰۵۱۹۵۲۹۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۸ شعبه ۲۸ دادگاه عمومی حقوقی کرج حکم براینکه اسناد مالکیت سابق از حیز انتفاع ساقط می باشد ومراتب طی شماره ۱۴۰۲۸۵۶۲۱۰۱۱۰۲۰۶۹۳ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۵ ضمن ارسال تصویر دادنامه به مشارالیه اخطار که سند مالکیت را ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ اخطاریه به این اداره تسلیم نماید که تاکنون اسناد مالکیت به این اداره تسلیم نگردیده. لذا مراتب به استناد تبصره یک اصلاحی به ماده ۱۲۰ آئین نامه قانون ثبت دریک نوبت آگهی می شود تا چنانچه کسی مدعی وجود سند مالکیت نزد خود ویا انجام معامله نسبت به ملک مذکور باشد ازتاریخ انتشار این آگهی ظرف مدت ده روز اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت به این اداره تسلیم تا وفق مقررات عمل گردد بدیهی است چنانچه ظرف مدت مقرر اعتراضی واصل نشود ویا در صورت اعتراض اصل سند مالکیت ارائه نگردد سند مالکیت المثنی طبق مقررات به متقاضی تسلیم خواهد شد. شناسه آگهی: ۱۹۱۷۸۱۰

حسین رضانوری شاه
رئیس اداره ثبت اسناد واملاک ناحیه سه کرج
از طرف الهه عزیزی

یادداشت

طراحی بازار برای اقتصاد بازار

مزایای اقتصاد بازار از سویی و آسیب‌ها و پیامدهای زیانبار رفاهی مداخله قیمتی دولت در بازارها از سوی دیگر، مسأله‌ای است که در اقتصاد ایران زیاد درباره آن صحبت شده است. در این میان اما آنچه کمتر از آن سخن رفته، چگونگی و سازوکار این گذار با کمترین موانع و هزینه‌های اقتصادی-اجتماعی است. گذار از اقتصادی با دولت قیمت‌گذار به اقتصاد بازار آزاد، با مخاطراتی احتمالی همچون نوسانات قیمت و تاثیرات منفی اجتماعی همراه است. این گذار همچنین می‌تواند هزینه‌های زندگی را دست‌کم در کوتاهمدت برای اقشار ضعیف جامعه افزایش دهد و باعث تغییر در الگوهای مصرف و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی شود. مهم‌ترین چالش‌های نهادی این گذار اما مقاومت گروه‌های ذی‌نفع برخوردار از رانت قیمت‌گذاری دولتی و ضعف زیرساخت‌های حقوقی-نظارتی برای جلوگیری از انحصار و تبانی است.

استفاده از طراحی بازار (Market Design) و به‌خصوص سازوکارهای حراجی می‌تواند نقشی کلیدی در تسهیل گذار از اقتصاد دستوری به اقتصاد بازار ایفا کند. طراحی بازار می‌تواند به ایجاد ساختارهایی مانند بازار انرژی یا بازار آب کمک کند که در اقتصاد مرسوم به طور خودجوش شکل نمی‌گیرند. یکی از مشکلات اقتصاد دستوری، تخصیص رانتی و ناکارآیی منابع (مانند انواع یارانه‌ها به‌خصوص در انرژی، ارز دولتی و مجوزهای واردات) است. اگر این تخصیص از طریق حراجی‌های شفاف انجام شود، فرآیند رقابتی‌تر و عادلانه‌تر خواهد بود، تخصیص منابع به بهره‌ورترین افراد یا بنگاه‌ها صورت می‌گیرد و احتمال فساد و روابط غیرشفاف کاهش می‌یابد.

به‌طور مشخص می‌توان فرآیند اصلاح یارانه‌ها، برای نمونه در مورد سوخت هواپیماها، را یا میانجی سازوکارهای حراجی‌ها انجام داد. یکی از چالش‌های صنعت هواپیمایی کشور مساله قیمت‌گذاری سوخت هواپیماهاست. در حال حاضر، قیمت‌گذاری بنزین خطوط هواپیمایی در ایران به صورت دستوری و یارانه بسیار بالا لیتری ۶۰۰ تومان است. یارانه پنهان پرداختی برای سوخت هواپیماها در یکسال به مبلغ بیش از ۸هزار میلیارد تومان می‌رسد. که تنها به ۳ تا ۴ درصد افراد جامعه تعلق می‌گیرد که استفاده‌کنندگان مستمر از حمل‌ونقل هوایی و عموما از دهک‌های بالای جامعه یا مدیران شرکت‌های دولتی و نیمه‌دولتی هستند؛ در حالی که اقشار متوسط و ضعیف چندان بهره‌ای از این یارانه پنهان ندارند.

طبق لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ قرار بر این است که سوخت هواپیما براساس ۳۰ درصد قیمت تمام‌شده بالایشگاه محاسبه شود. بر این اساس از ابتدای سال ۱۴۰۴، طبق اعلام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، نرخ هر لیتر سوخت هواپیما برای شرکت‌های هواپیمایی داخلی، پس از احتساب مالیات ارزش‌افزوده، ۱۴ هزار و ۳۰۰ تومان اعلام شده است. اما حتی با اعمال این تغییر در قیمت سوخت، همچنان فاصله زیادی بین این رقم با ارزش واقعی آن در بازارهای جهانی وجود دارد.

به جای این قیمت‌گذاری دستوری اما در یک حراجی، فرآیند کشف قیمت سوخت هواپیما (در محدوده‌ای تعیین‌شده توسط دولت) به خطوط هواپیمایی سپرده می‌شود و با وضع مالیات، قیمت‌ها به نفع شرکت‌هایی جهت داده می‌شود که آلایندگی (اثرات جانبی) کمتری دارند و به فرودگاه‌های عراسلی کشور پروازمی کنند.

به این ترتیب، مداخله دولت در سطح تعیین کف و سقف قیمت و مالیات کربن و ارزش‌افزوده (و نه قیمت‌گذاری) باقی می‌ماند. در فرآیندی تدریجی با تغییر هرساله کف و سقف قیمت، عملا قیمت سوخت هواپیما به قیمت‌های جهانی میل می‌کند بی‌آنکه عملا دولت چنین قیمت‌هایی را تعیین کرده باشد و نقش دولت تنها به تعیین نرخ مالیات محدود خواهد شد که نقشی مرسوم در همه اقتصادهاست.

در فرآیند گذار از قیمت‌گذاری دولتی، مهم‌ترین مساله نه یافتن بهترین قیمت (اگر اساسا چنین چیزی وجود داشته باشد)، بلکه این است که چگونه می‌توان دولت را به‌تدریج از فرآیند قیمت‌گذاری خارج کرد؛ وگرنه حتی اگر بتوان بدون دغدغه اجتماعی و امنیتی قیمت بهینه‌ای را مشخص و اجرایی کرد، در فاصله زمانی کوتاهی دوباره ارزش واقعی این قیمت با توجه به تورم مزمن کشور، نابهینه و نیازمند مداخله جدید خواهد بود. بنابراین لازم است سیاست‌گذاران به‌صورت تدریجی فرآیند گذار را با شفافیت هدایت کنند. آموزش و اطلاع‌رسانی به بخش‌های مختلف جامعه نیز می‌تواند در کاهش شوک‌های ناشی از این تغییرات موثر باشد. بدون توجه به ظرافت‌های گذار از قیمت‌گذاری دولتی، هر استدلالی در باب بدی‌های جایی که در آن ایستاده‌ایم و خوبی‌های جایی که به آنجا باید برویم، راه به جایی نخواهد برد. طراحی بازار و سازوکارهای حراجی اگرچه در اساس برای تغییر ساختارهای مداخله قیمتی دولت‌ها به وجود نیامده‌اند، همچنان می‌توانند پل مناسبی برای گذار با کمترین آسیب‌ها در راهی باشند که گریزی از عبور از آن نیست.

دکتر مهدی فیضی
اقتصاددان
Alborz.payam@gmail.com

خبر

روند نزولی قیمت نفت معکوس شد

قیمت نفت در معاملات روز سه‌شنبه بازار آسیا، روند نزولی روز گذشته را معکوس کرد و افزایش یافت. اما نگرانی‌ها در مورد موانع اقتصادی ناشی از تعرفه‌ها و سیاست پولی آمریکا که می‌تواند تقاضا برای سوخت را کاهش دهد، همچنان ادامه یافت.

به گزارش پیام آشنا، بهای معاملات آتی نفت برنت با ۴۲ سنت معادل ۰.۶ درصد افزایش، به ۶۶ دلار و ۶۸ سنت در هر بشکه رسید. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا برای تحویل در ماه سه که روز سه‌شنبه منقضی می‌شود، ۴۵ سنت معادل ۰.۷ درصد افزایش یافت و به ۶۳ دلار و ۶۳ سنت در هر بشکه رسید. قرارداد ژوئن وست تگزاس اینترمدیت با ۰.۷ درصد معادل ۴۵ سنت افزایش، به ۶۴ دلار و ۸۶ سنت در هر بشکه رسید. هر دو شاخص تحت تاثیر نشانه‌هایی از پیشرفت در مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا که به کاهش نگرانی‌ها در مورد عرضه کمک کرد، روز دوشنبه، با بیش از ۲ درصد کاهش بسته‌شدند.